

OPONENTSKÝ POSUDEK na disertační práci

Autorka: Ing. Markéta Brabcová

Název: Management rizik v oblasti obchodování s lidmi

Oponent: doc. Ing. Václav Lednický, CSc.

Na počátku svého posouzení v podobě oponentského posudku předložené disertační práce musím konstatovat, že autorka si vybrala obtížné, zajímavé, nezvyklé ale přesto potřebné téma. I když žijeme ve třetím tisíciletí křesťanského letopočtu, objevují se i v současnosti jevy, které odpovídají svým charakterem starověku. Je to do jisté míry ostudné, že v době boje za lidská práva, která jsou v naší republice trvale prosazována, tento typ obchodování existuje. Z tohoto pohledu lze považovat hodnocenou disertační práci za vhodný teoretický základ možných dalších postupů, které by mohly být využity k dalšímu studiu a zejména k odhalování této odpornej formy obchodování. Přitom jsem si vědom, že boj proti tomuto jevu bude velmi nesnadný, složitý a nelehký. Vždyť se v něm jedná o možnost získat značné peněžní prostředky, vysoký zisk pro realizátory obchodu. Tato skutečnost se pochopitelně stává hybnou silou této aktivity.

Hodnocení formální podoby práce.

Disertační práce autorky Ing. Markéty Brabcové je tvořena 167 stranami textu, v němž je umístěno 5 grafů, 6 obrázků a 18 tabulek. Text práce je rozčleněn na úvod, pět základních kapitol a závěr. Mimo to práce je doplněna obsahem, vhodnými informačními seznamy tabulek, obrázků, grafů i literatury. Vysoký počet uvedených pramenů a zdrojů, které byly autorkou využity, je dokladem její pracovitosti i pečlivosti. O tom svědčí i poznámka na konci seznamu literatury, že všechny internetové odkazy byly k určitému datu ověřeny autorkou. Zde však bych vyslovil drobnou připomínku, že by bylo možná vhodné využít rozdělování v rámci používaných zdrojů na zdroje publikované v knihách a časopisech a na zdroje elektronické.

K vlastnímu textu práce musím podotknout, že jeho členění do pěti základních kapitol je logické, ale vzhledem k závažnosti obsahu podkapitoly 4.3 a podkapitoly 4.4. by možná prospělo vytvořit pro tyto části samostatnou kapitolu. I když je věcně, obsahově a gramaticky text většinou dobře zpracovaný, autorka se nevyhnula některým nepřesnostem, případně určitým nejasnostem jak v další části posudku uvádím. Poněkud mně však překvapilo umístění seznamu zkratk, tabulek, grafů a obrázků v přední části práce. Citace zdrojů, jejich počet a výběr vhodných zdrojů dotýkajících se tématu je úctyhodný.

Hodnocení obsahu disertační práce.

Disertační práce je zaměřená na přiblížení problému obchodování s lidmi, zejména v oblasti rizik. Vyznačuje se popisem tohoto společensky velmi nebezpečného jevu v konkrétních podmínkách současného globalizovaného světa. Představuje jak popis, tak analýzu praktik v obchodování s lidmi i vyhodnocení hlavních indikátorů tohoto zvláštního druhu podnikání. Tím jsou vytvořeny základní předpoklady pro dosažení stanoveného cíle práce. Přitom cílem práce podle zpracovatelky bylo dosažení následujících poznatků:

- Identifikování hrozeb, které se mohou vyskytnout v současné době v České republice.
- Rozpracovat poznatky o obchodování s lidmi do problematiky řízení bezpečí v naší republice.
- Navrhnout hlavní indikátory možných projevů obchodování s lidmi a určit jejich významnost.

Zde musím podotknout, že tyto cíle splnit je velmi náročné a domnívám se, že u cílů mohlo dojít k určitému zúžení, což by bylo podle mně postačující. Dokladem tohoto mého názoru je i konstatování autorky v úvodu (str. 14) kdy „**primárním cílem zpracování je rozšíření poznatků ve vztahu k hodnocení identifikátorů**“.

V rámci zpracování práce byly využity podle mého názoru vhodné výzkumné metody. Z použitých postupů byly vždy pro konkrétní naplnění stanovených cílů vybrány autorkou výhodné a dobře využitelné metodické nástroje. Výběr i použití vhodných metodických postupů je z mého pohledu odpovídající pro dosažení konečných cílů. Za přínosné považuji, v souladu s autorkou, že vedla jednání a rozhovory s odborníky – experty na danou problematiku z různých institucí (str. 62). Je škoda, že základní otázky v podobě schématu rozhovoru nejsou k práci připojeny v podobě přílohy. Současně je vhodné ocenit, že autorka si byla vědoma možného úskalí a problémů při zjišťování potřebných údajů a podkladů.

V první kapitole autorka práce vytvořila základní představu o sledované problematice využitím různých zdrojů. Velmi vynalézavým způsobem charakterizovala autorka v první části této kapitoly pojem „bezpečnostní realita“ a rozebrala její základní složky. Obdobně vysvětlila obsah pojmu „rizika“ a zpracovala soubor informací o řízení rizik. Na tento obecný základ navazují subkapitoly vztahující se k sledovanému problému, jimž je management rizik při obchodování s lidmi. Zde tato rizika jsou rozdělena podle základních dvou nositelů této podnikatelské formy tj. na činitele organizovaného zločinu (páchající trestnou činnost) a na orgány ochraňující obyvatelstvo (stát, represivní složky státu, nestátní organizace). Zde možná překvapí obsah podkapitoly 1. 3. kdy vybrané poznatky nejsou zpracovány jako celek, ale je zde uveden rozsáhlý seznam literárních zdrojů (cca 64 ks). Přitom tyto zdroje jsou uvedeny i v seznamu literatury – čili dochází k zbytečné duplicitě. Poněkud zjednodušeně je podána historie obchodování s lidmi kde současně na str. 35 je uvedena věta, která nedává smysl („V tehdejší doběhl synonymem pro obchodování a přemisťování tam a zpátky“). Poněkud překvapující informace podávají zpracované mezinárodní zdroje o obchodování s lidmi. Zde by bylo vhodné v práci uvést, jak

vysoký byl odhadovaný stav otroků v roce 2008 (str. 41), aby si čtenář udělal okamžitý přehled.

Vlastní souborné výsledky jsou soustředěny do čtvrté kapitoly, která obsahuje závažné poznatky z oblasti tohoto novodobého otroctví a přináší soubor i charakteristiky hlavních indikátorů a jejich význam pro pochopení tohoto jevu. Zde je nutno ocenit, že autorka uvedla výši odhadovaných hodnot, které přináší tato forma obchodu, i když se v podstatě jedná o velmi nepřesná čísla (str. 68, str. 70). Musím upozornit, že u obr. 5 (str. 73) chybí bližší charakteristika zemí rozdělených do čtyř skupin. Také by bylo dobré věnovat pozornost vysvětlení, jak lze pochopit obchodování s lidmi v rámci služby v ozbrojených silách (jedná se o službu v cizí armádě?) jak je uvedeno na str. 81. Zajímavá a dobře propracovaná je syntéza příčin obchodování s lidmi (podkapitoly 4. 2. 2. až 4. 2. 5.). Nápaditá a plná informací je v této části disertační práce taktéž podkapitola 4. 2. 6. Za vysoce přínosné a dobře zpracované považuji podkapitoly 4. 3. a 4. 4.

Kapitola pět pak přináší informace o přínosu obsahu disertační práce v podobě teoretické i praktické. Je sestavena vcelku solidním způsobem, kdy autorka upozorňuje na řadu konkrétních jevů a stručně navrhuje i další postup při řešení této nepříliš vhodné formy podnikání. Myslím si, že součástí této kapitoly mohly být dílčí doporučení (dílčí doporučení, závěr) sestaveny v jeden celek, která jsou v práci roztroušena na řadě stran (např. str. 89, 135, 136, 163, 168) a mají často i doporučující opatření.

Doplňující otázky:

V rámci obhajoby si dovoluji požádat autorku práce o zodpovězení následujících otázek:

1. Komu nejvíce hrozí obchodování s lidmi v naší republice? V čem nejvíce ohrožuje bezpečnost České republiky organizovaný zločin? Čím se liší od jiných středoevropských zemí?
2. Vysvětlíte tvrzení, že „předpokladem fungování obchodu s lidmi, je trvalá prostupnost státního systému pro pobyt a práci obchodovaných lidí“.
3. Je vytvářen světový žebříček pořadí zemí v oblasti obchodování s lidmi? Pokud ano, jaké je postavení České republiky v tomto žebříčku jako oblasti zdrojové a transitní.
4. Jaký je váš privátní názor na české zákonodárství v této oblasti?
5. Neměli by být obyvatelé České republiky více o tomto problému informováni? V případě, že je potřeba více informací poskytovat veřejnosti jak navrhuje postupovat.

Závěr posudku.

I když hodnocená disertační práce má výrazné teoretické zaměření, lze považovat její zpracování za přínosné, neboť přibližuje poměrně v ucelené formě složitou

problematiku „specielní“ formy popisovaných podnikatelských aktivit, které většinou mají protizákonný charakter. Faktem je skutečnost, že mimo zpracování analýzy a na ni navazující syntézy řešeného problému, autorka v podstatě zpracovala přehledně hlavní indikátory projevů u lidí, kteří se dostali do různých forem novodobého otroctví, čímž navodila metodicky možnou indikaci obchodovaných lidí. V tom vidím hlavní přínos úsilí autorky. Zároveň však, s ohledem na celkovou komplexnost dané práce **doporučuji její obhajobu**. Na závěr svého hodnocení přeji zpracovatelce mnoho úspěchů při obhajobě.

Karviná, 2014-02-06

Doc. Ing. Václav Lednický, CSc.

